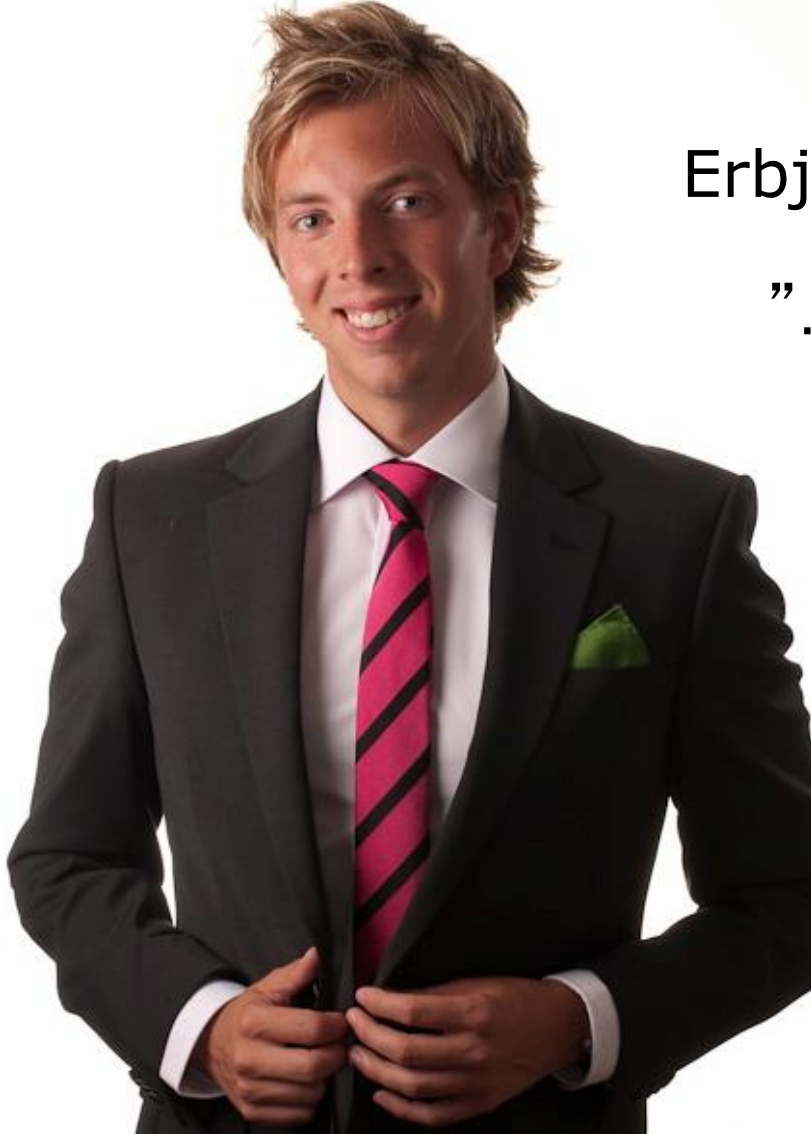

Peter Malmqvist

Pensioner – hur svårt kan det va´?

- Pensionsberäkningar
- Fondförsäkringens betydelse
- Aktiers svängningar ökar
- Historisk avkastning styr
- Valutautvecklingens effekt
- Obligationer viktiga

Fredrik, 25 år - nyutexaminerad

Erbjudande: Lön 30.000 kr/mån,
”...men sköt pensionen själv.”

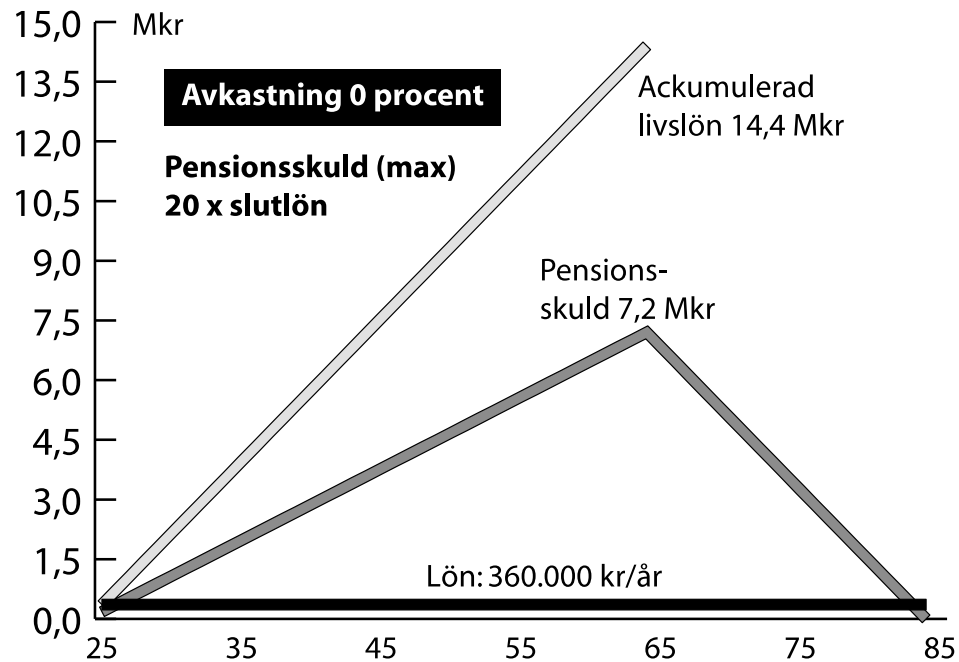
Hur svårt kan det va´?

Fredriks "madrasskalkyl"...

Hur mycket går till pensionen...

Fredriks pensionskalkyl (1)

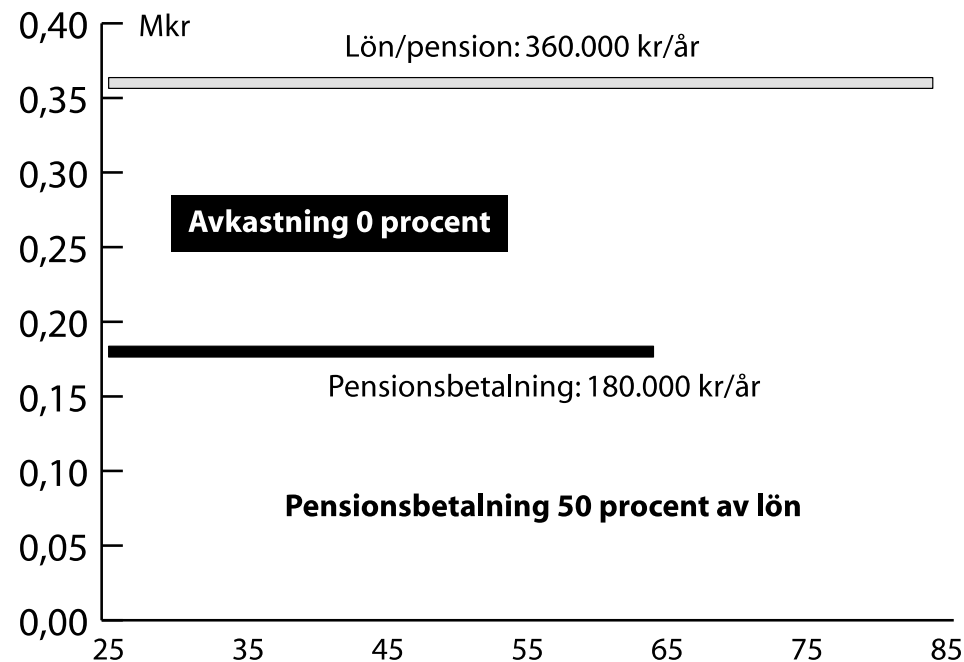
...om sparandet läggs i madrassen?

Fredriks "madrasskalkyl"...

Halva månadslönen...

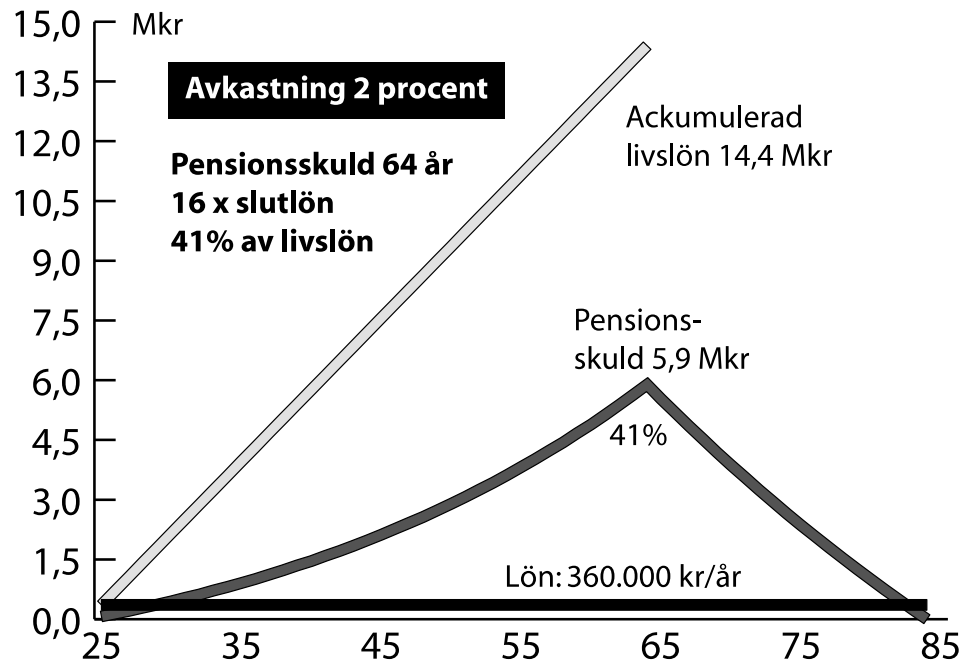
Fredriks pensionskalkyl (1)

Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

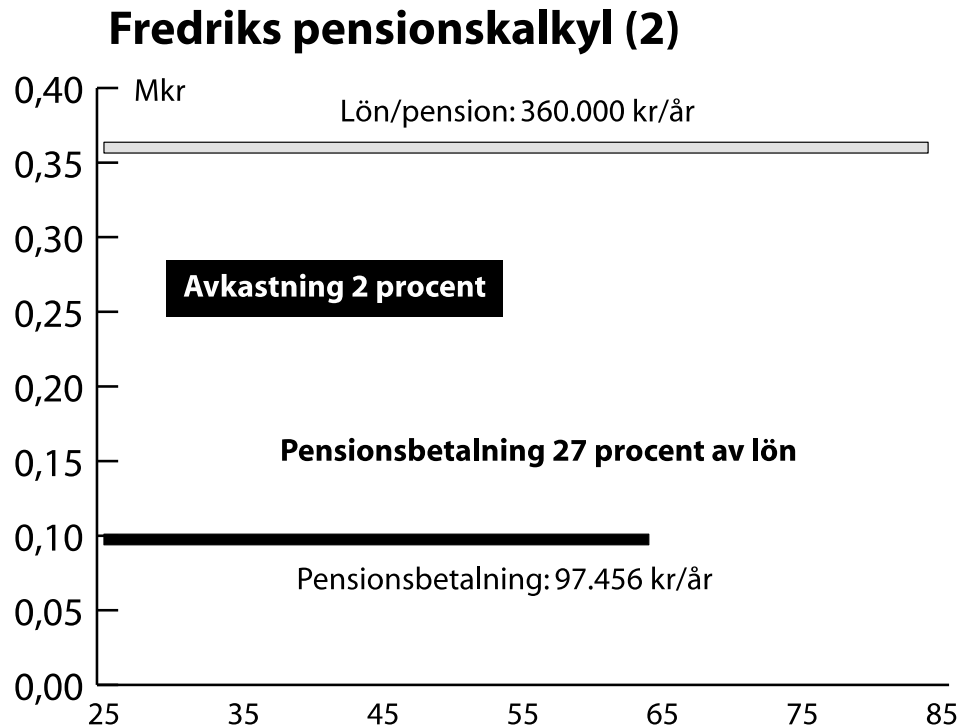
Om sparandet ger 2 procents avkastning/år...

Fredriks pensionskalkyl (2)

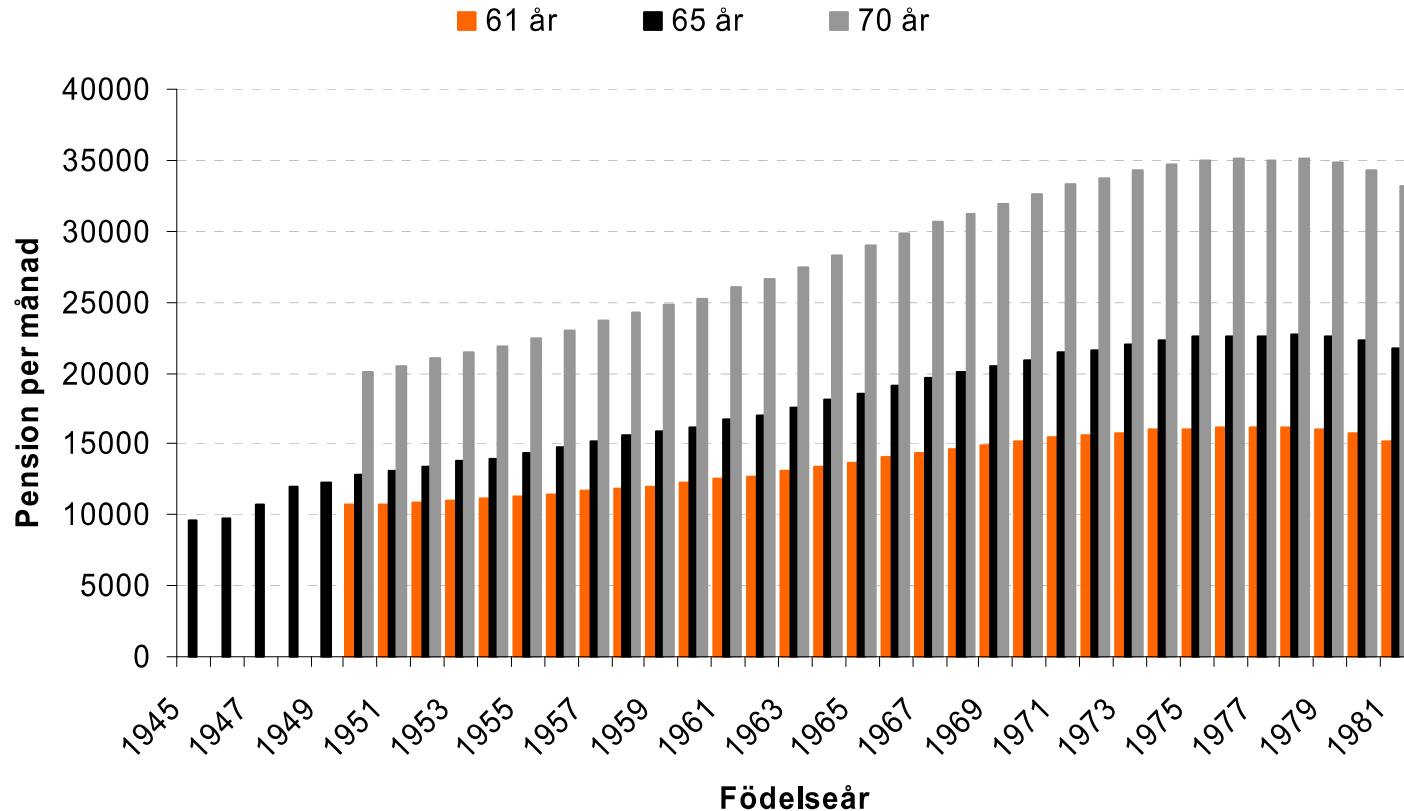
Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

...måste 27 procent av lönen gå till pension.

Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

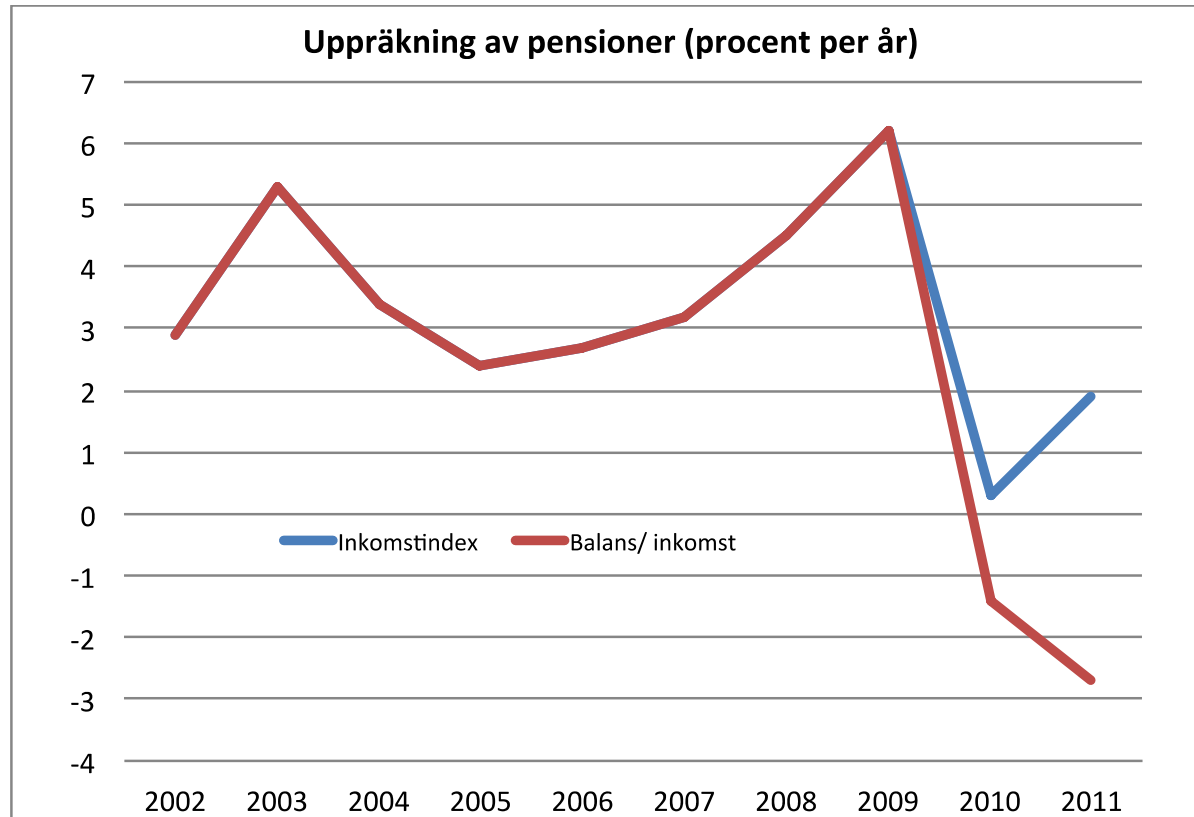
Staten står för en del - men hur mycket?

Prognos: 18.000 kr (60 procent av 360.000)

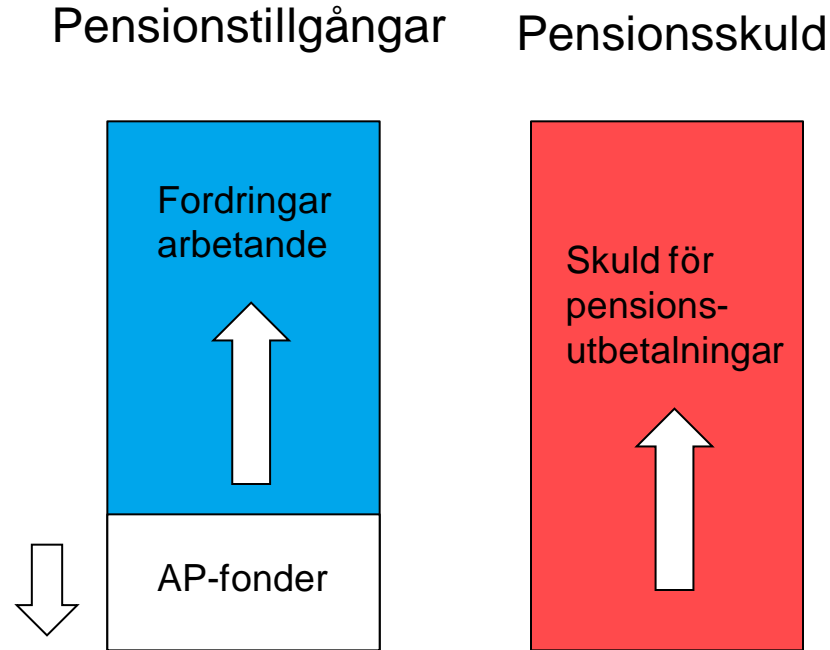
Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

Den statliga pensionen följer löneutvecklingen...

...oftast

Pensionärernas "balansräkning" styr...

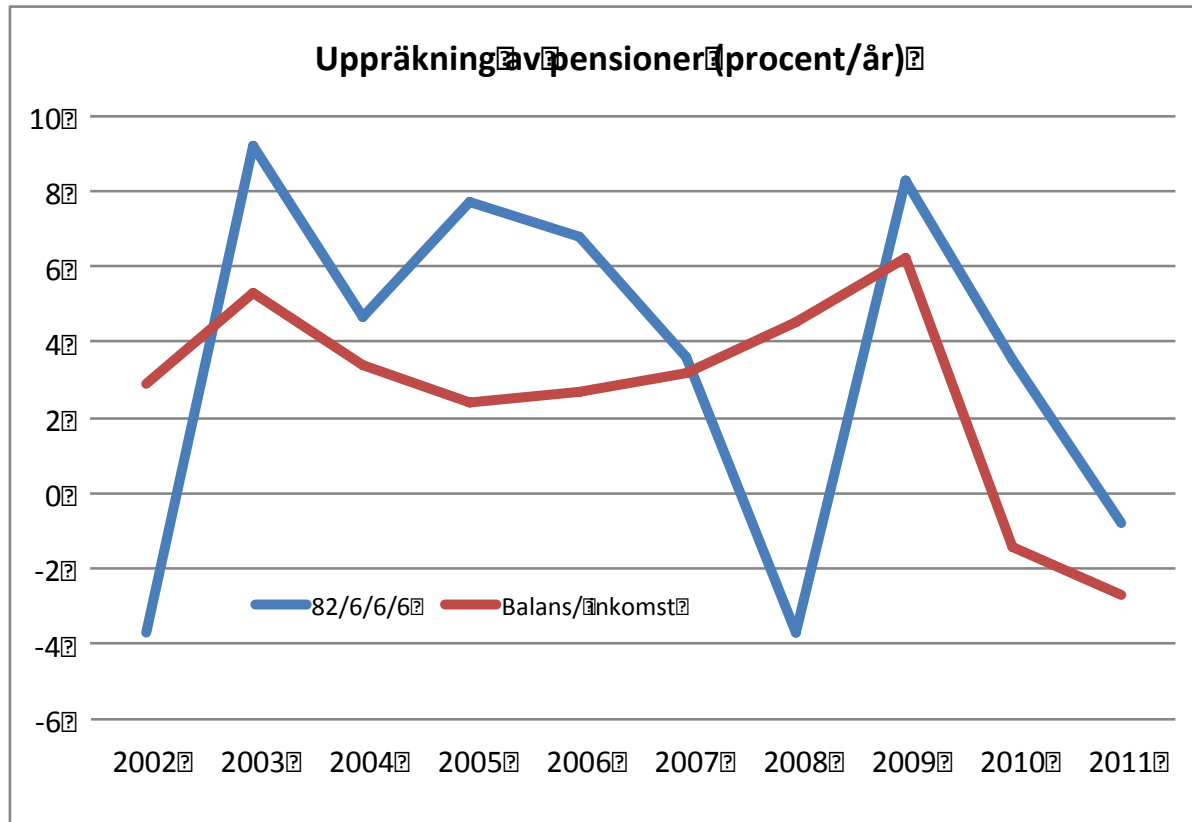

Räntenivå ★
Börsutveckling ★
Valutautveckling
Löneutveckling
Sysselsättningsgrad
Livslängdsantaganden

Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

Den statliga pensionen...

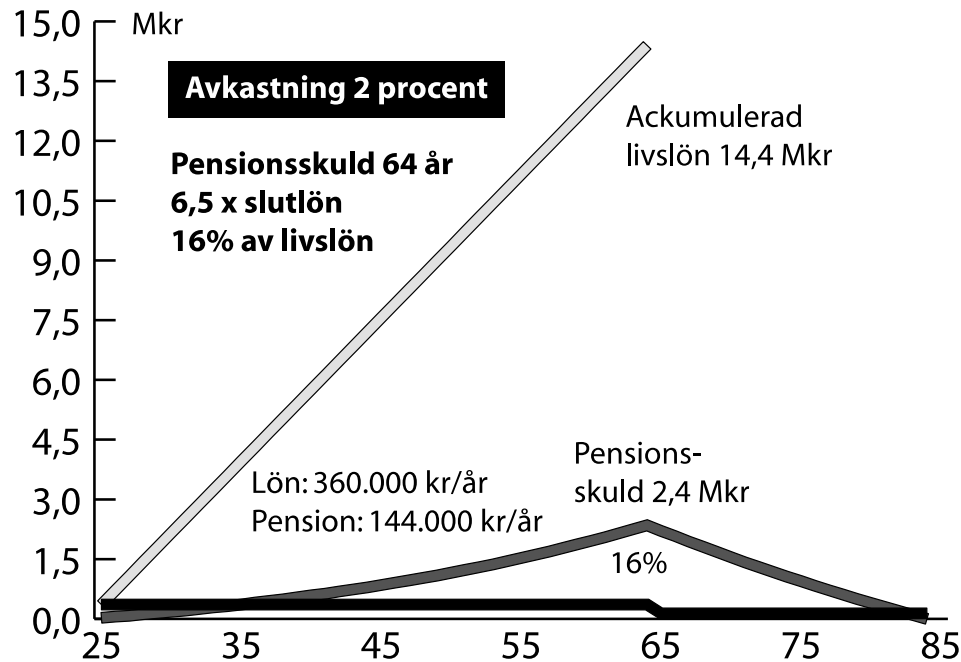

...svänger med AP-fondernas avkastning

Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

Tilläggs pensionen skall ge 40 procent av lönen

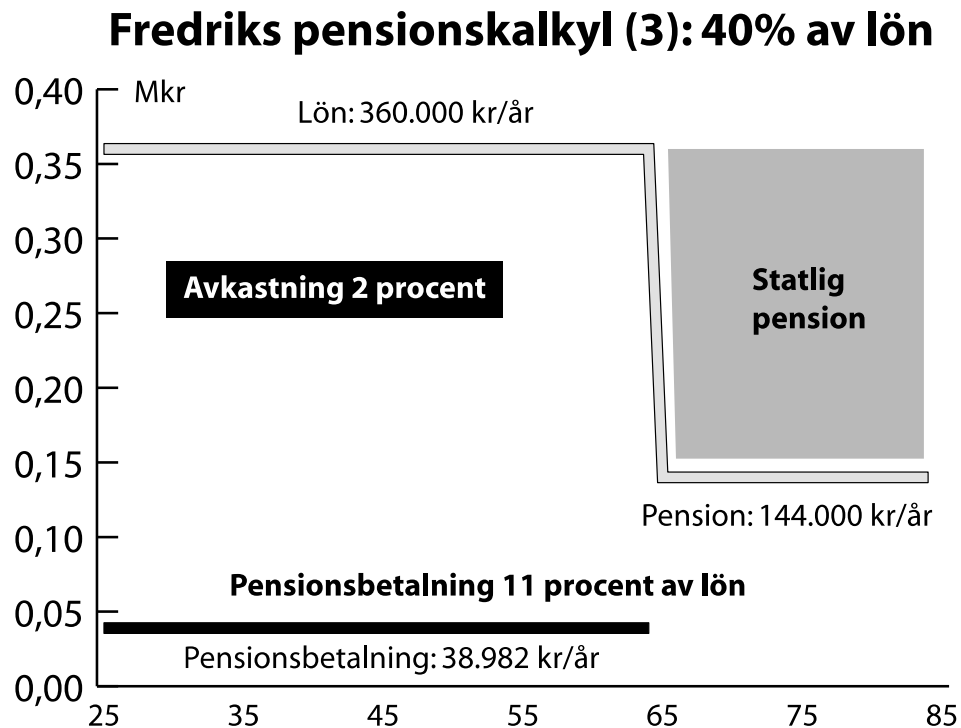
Fredriks pensionskalkyl (3): 40% av lön

...vilket motsvarar 6,5 x slutlönen

Fredriks kalkyl om sparandet ger avkastning

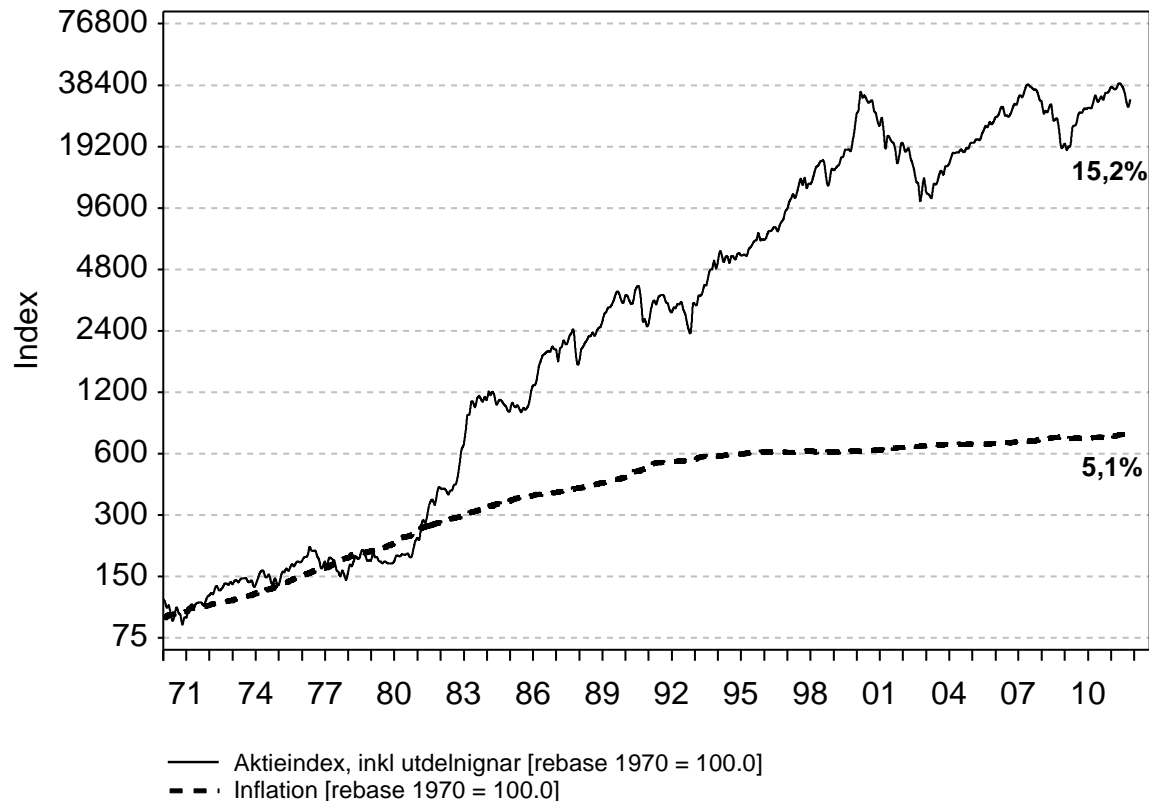
...och 11 procent av lönen.

Kan kalkylen bli bättre?

Inflation och aktier – Sverige (1970-2011)

Sverige: Inflation och aktieutveckling

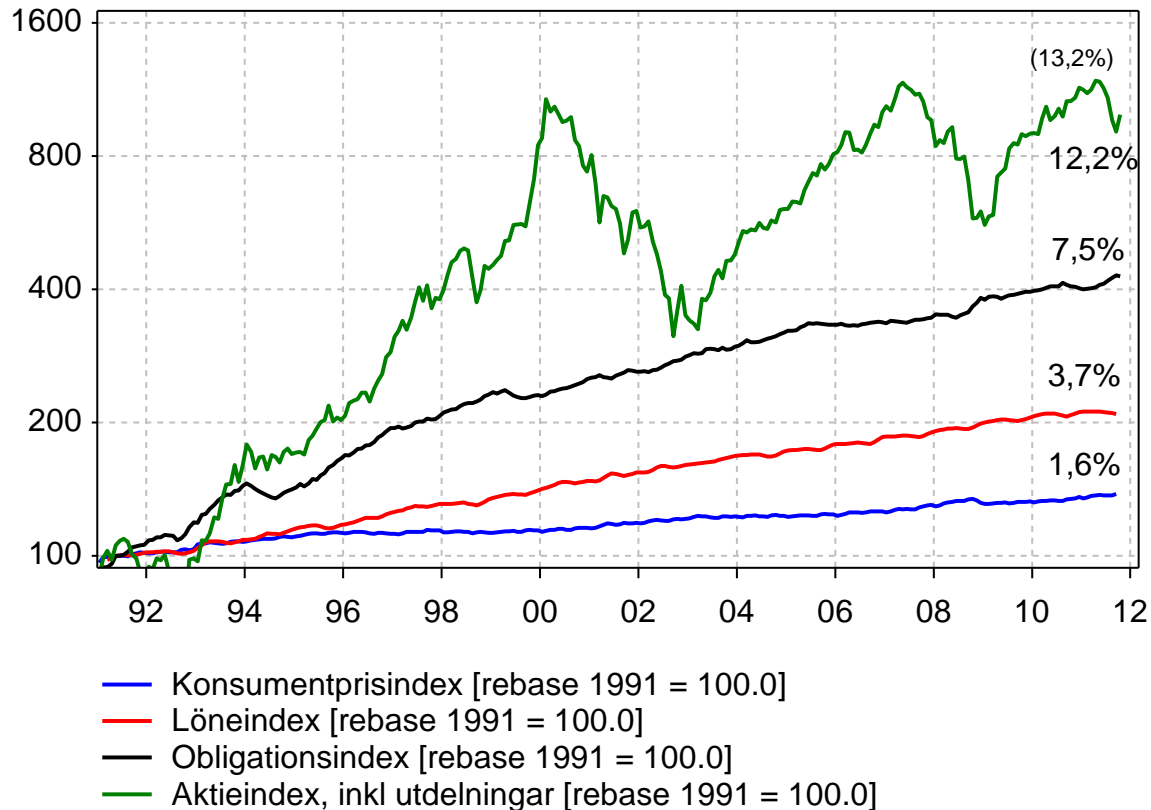

Source: Reuters EcoWin

Inflation, lön, ränta, aktier – Sverige (1990-2011)

Obligationer har givit 3,8 procent mer än löneökningarna...

Inflation, löner, ränta och aktier

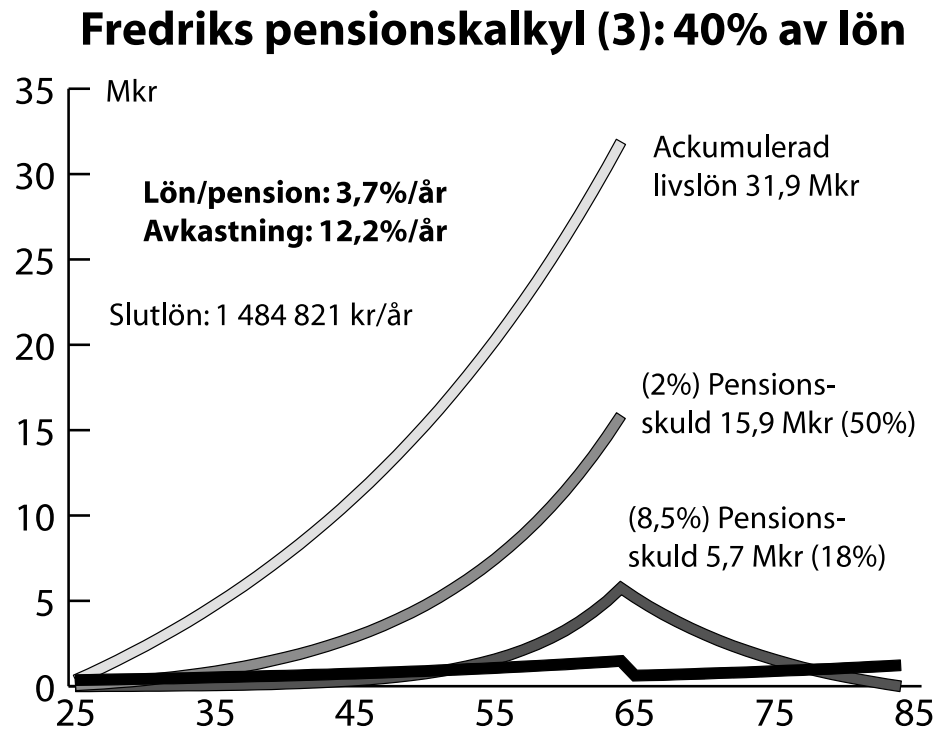

Source: Reuters EcoWin

...men aktier har givit 8,5 procent mer.

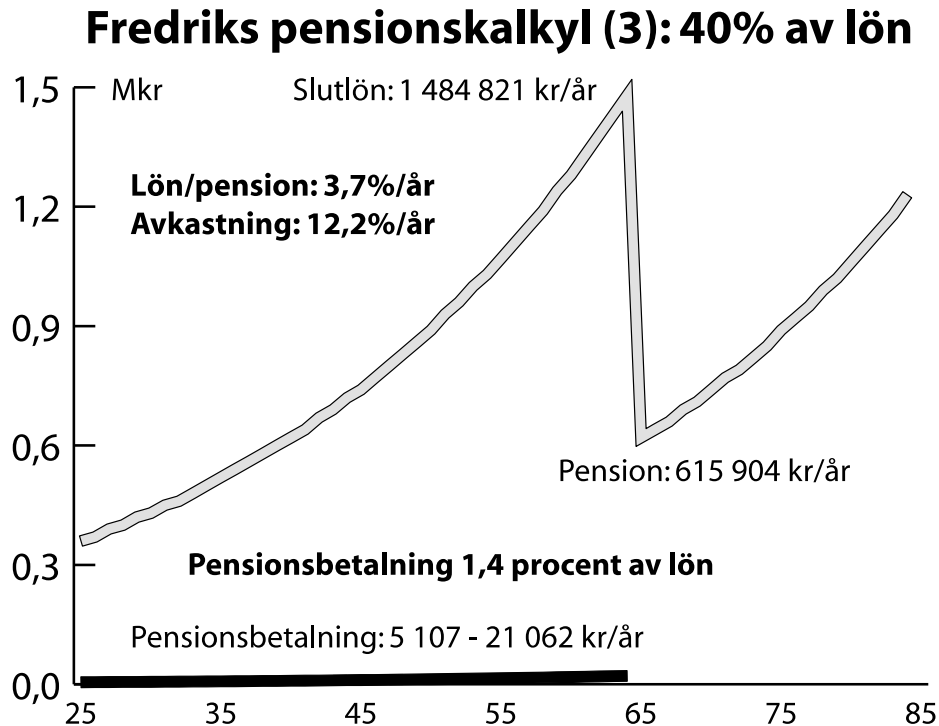
Fredriks svenska pensionskalkyl 1990-2011

Pensionsskulden blir 18 procent av livslönen...

Fredriks svenska pensionskalkyl 1990-2011

Av månadslönen går bara 1,4 procent till pension...

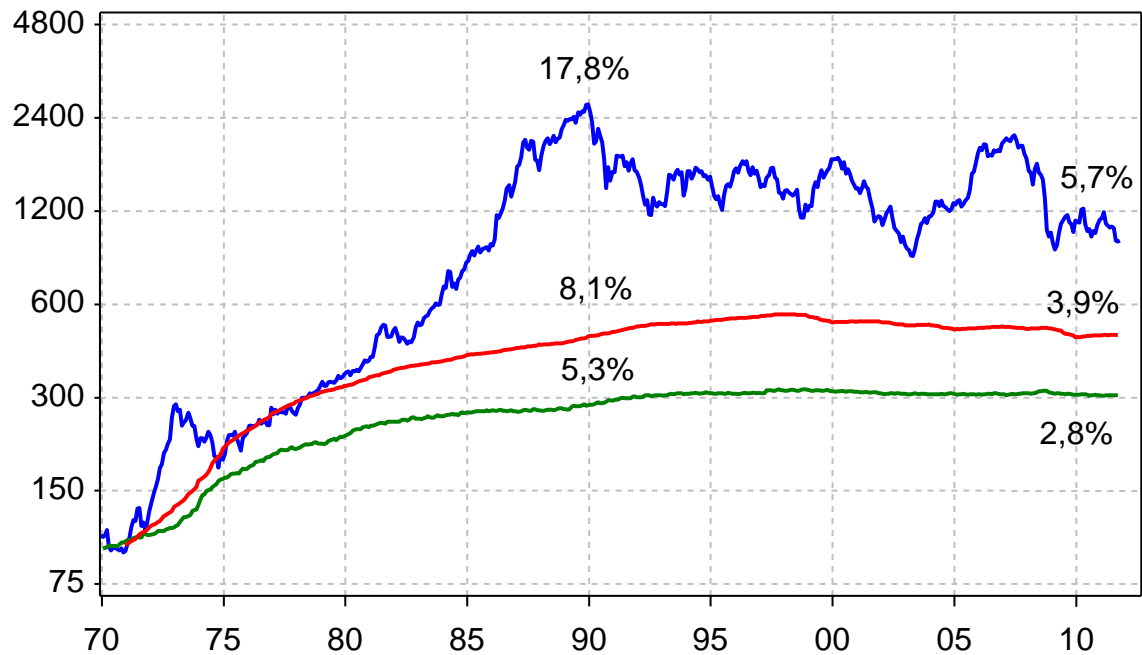

...om avkastningen är 12,2% per år

Inflation, lön och aktier - Japan

Japan - inflation, lön och aktieutveckling

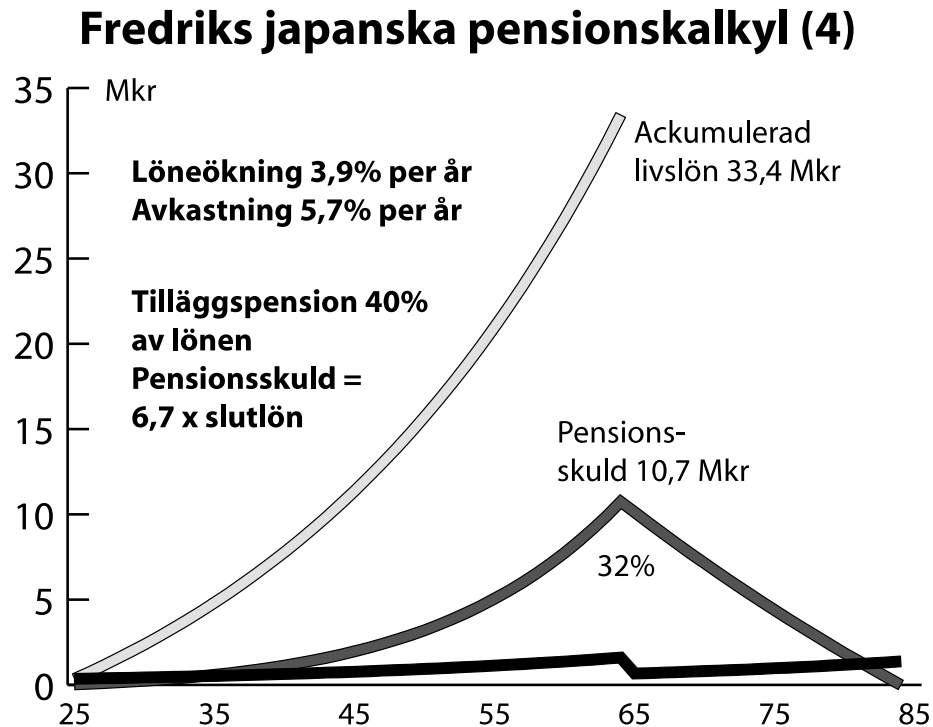

- Aktieindex, inklusive utdelning [rebase 1970 = 100.0]
- Konsumentprisindex [rebase 1970 = 100.0]
- Löneutveckling, industrin [rebase 1970 = 100.0, ma 12]

Source: Reuters EcoWin

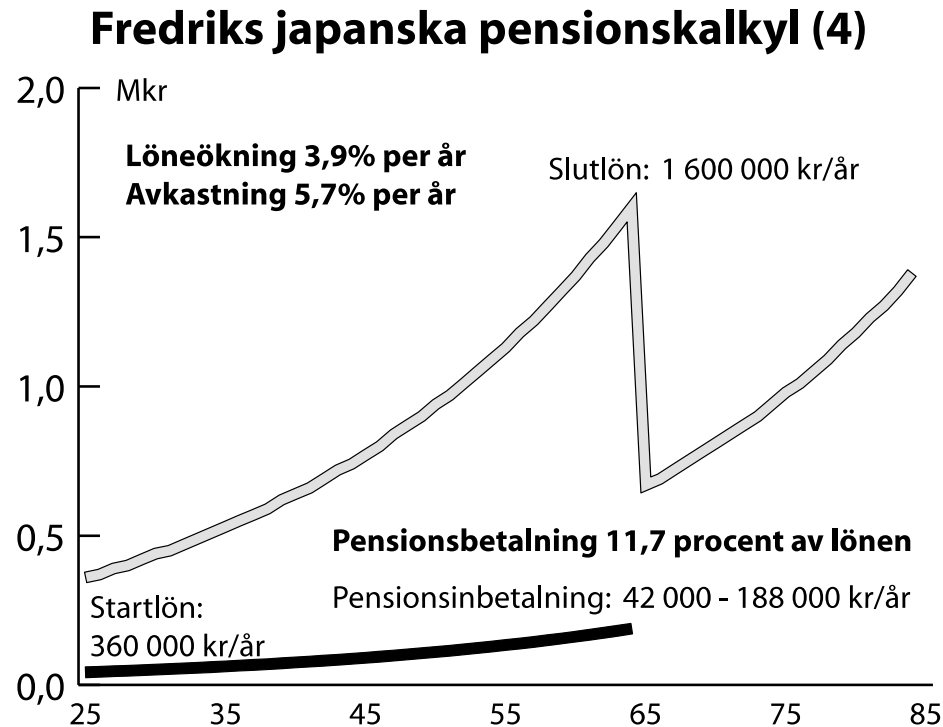
Fredriks japanska pensionskalkyl

Pensionsskulden är 32 procent av livslönen...

Fredriks japanska pensionskalkyl

Av månadslönen måste 12 procent gå till pension.

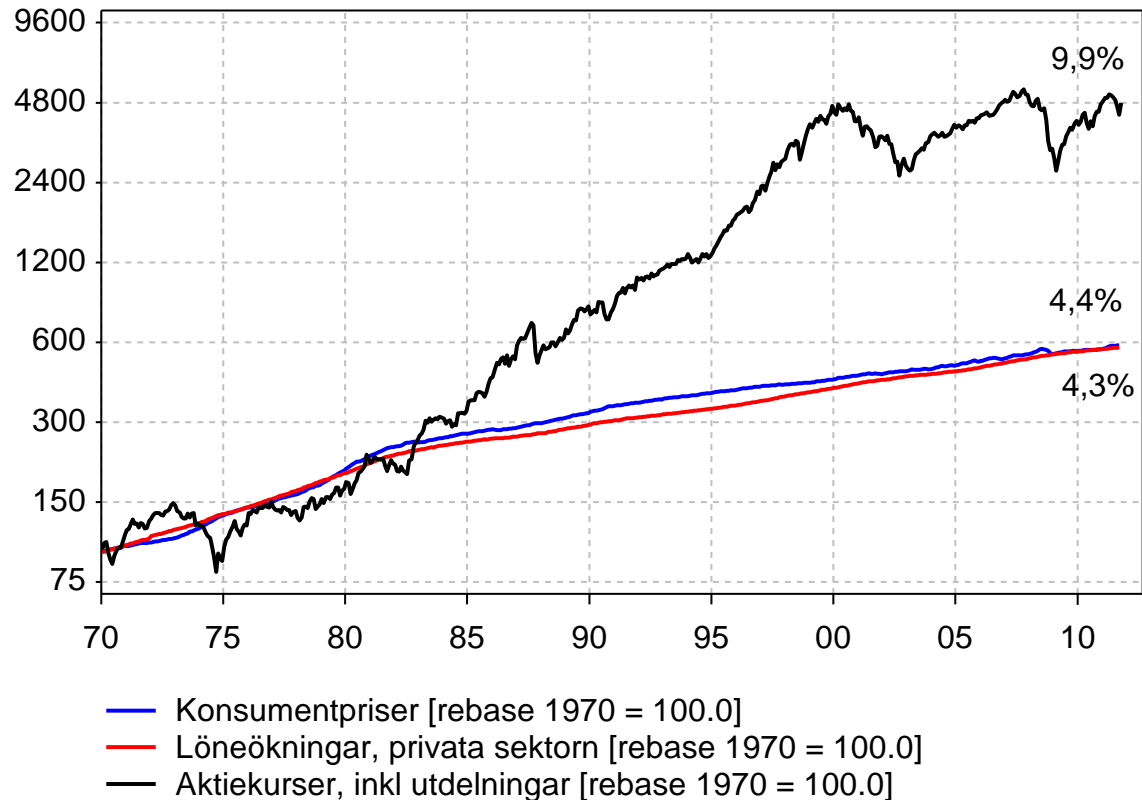

Avkastning 5,7 procent, löneökning 3,9 procent

Inflation, lön och aktier - USA

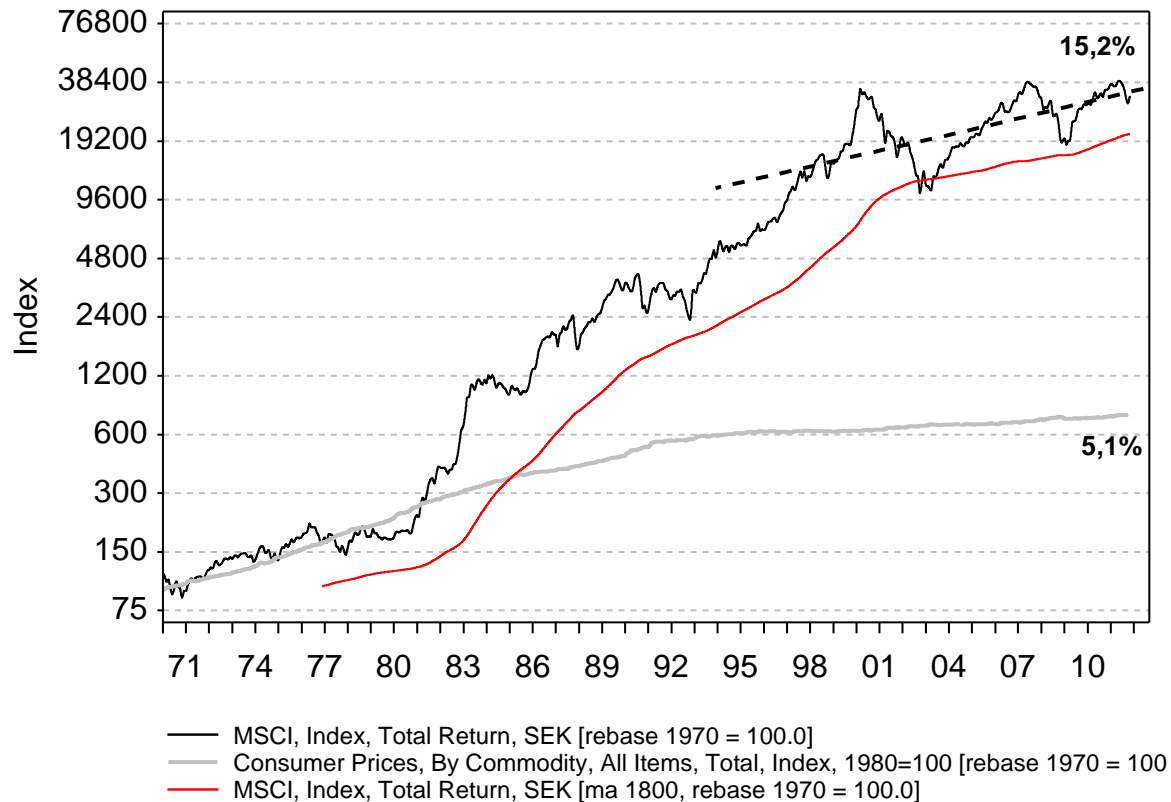
Inflation, löneökningar och aktiekurser

Source: Reuters EcoWin

Inflation och aktier - Sverige

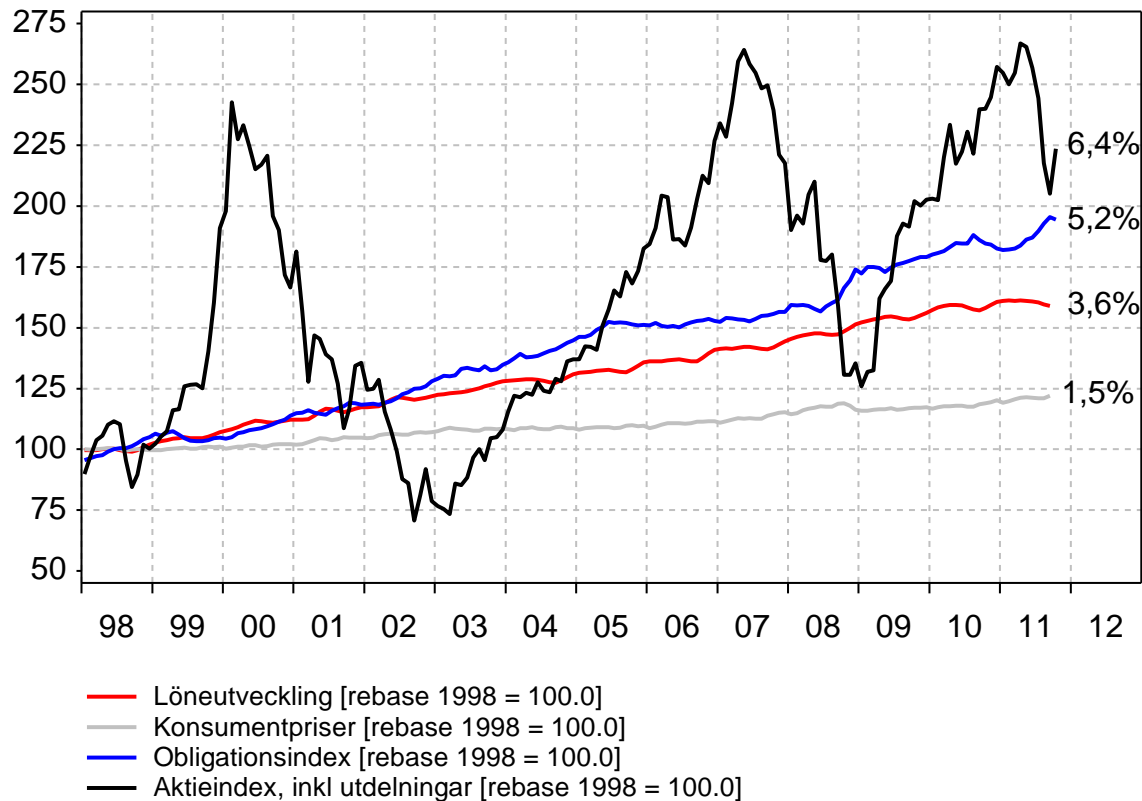
Sverige: Aktier och inflation

Source: Reuters EcoWin

Inflation, lön obligationer och aktier - Sverige

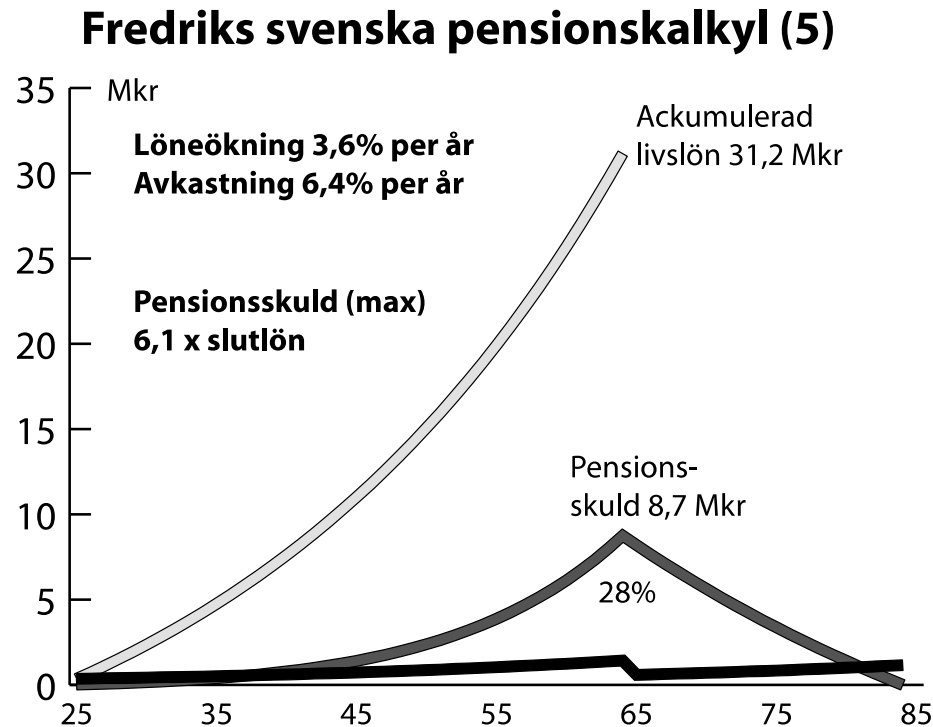
Sverige: Inflation, lön, obligationer och aktier

Source: Reuters EcoWin

Fredriks svenska pensionskalkyl

Pensionsskulden är 28 procent av livslönen...

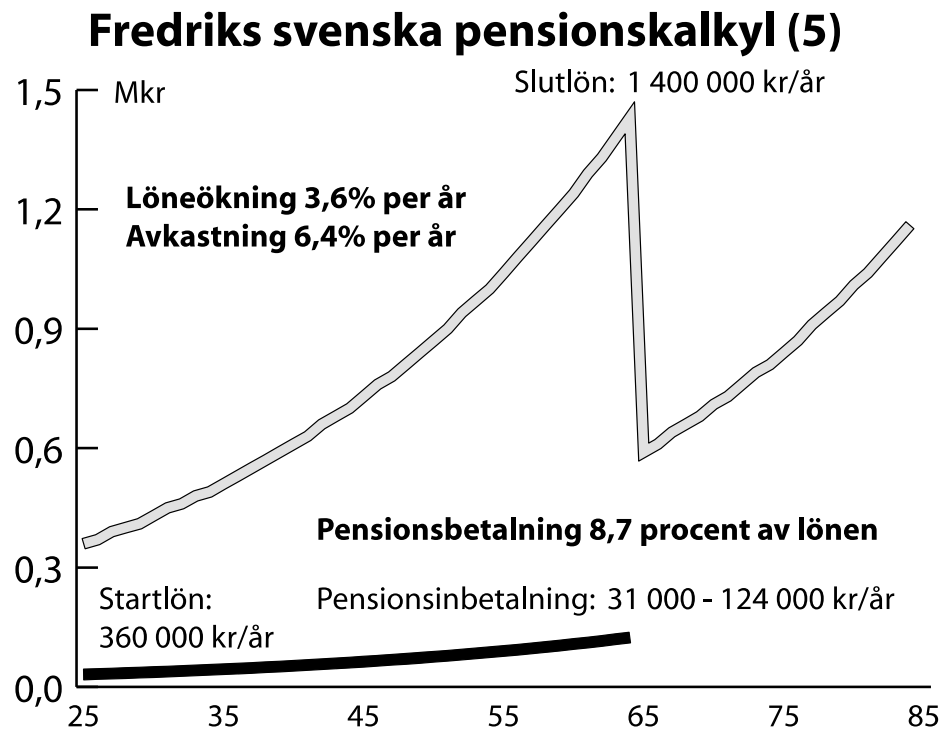

...vid 6,4% avkastning, 3,6% löneökning

Fredriks svenska pensionskalkyl

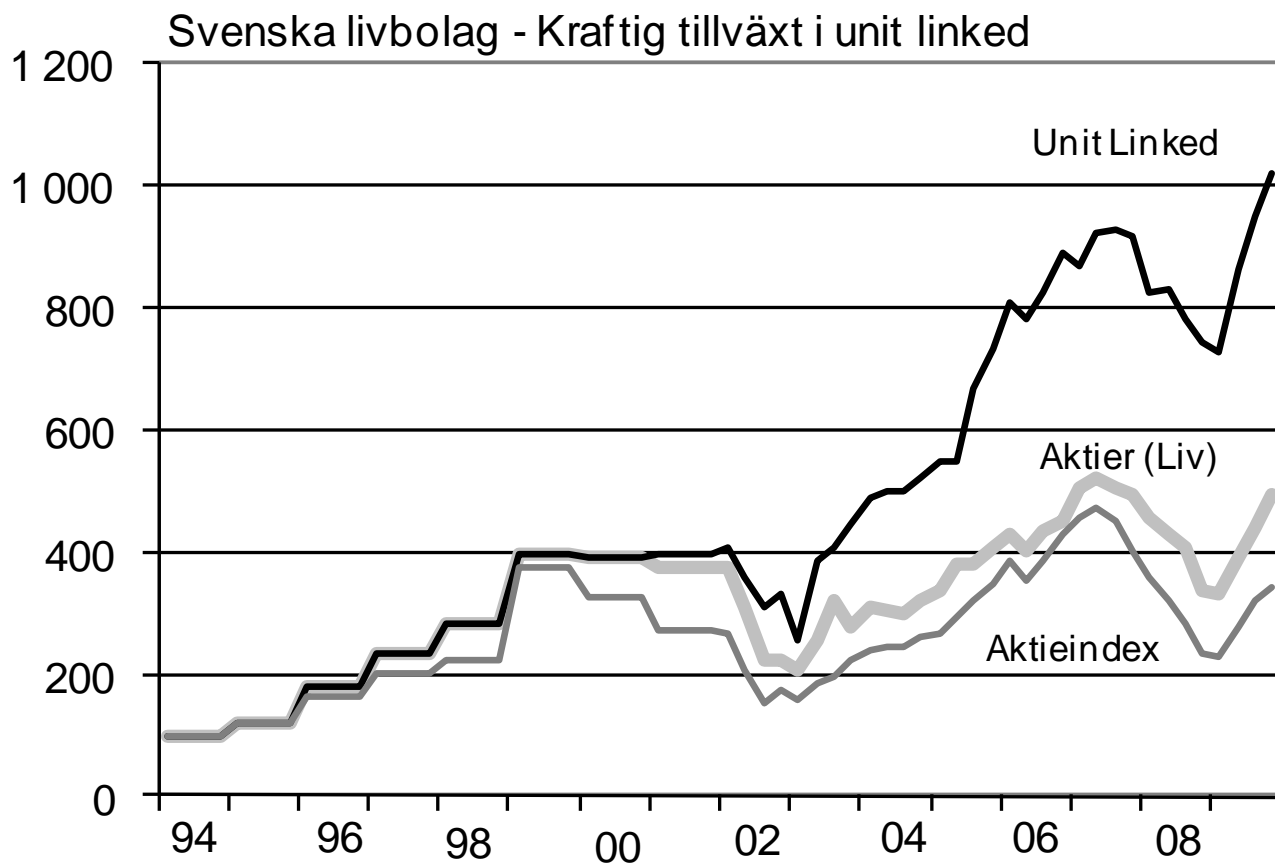
Av månadslönen måste 9 procent gå till pension...

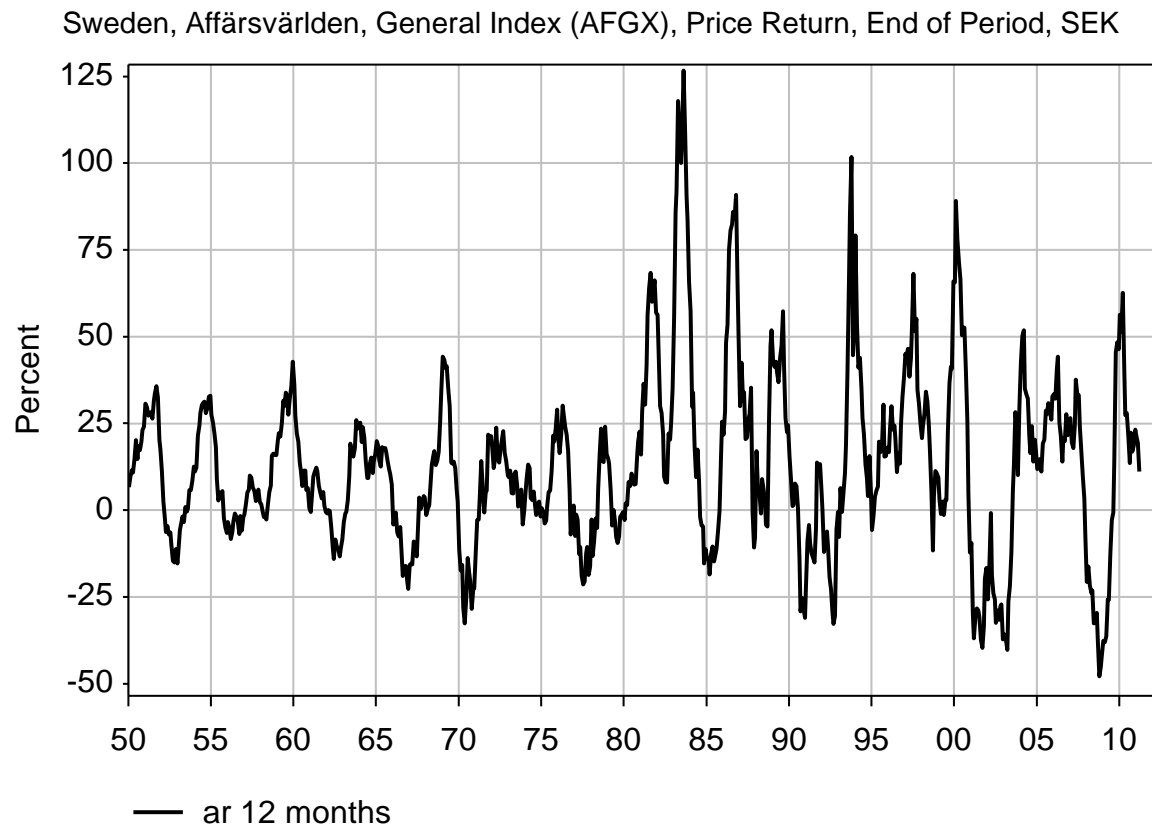
...om avkastningen är 6,4%, löneökningen 3,6%

Fondförsäkringar/Unit linked ökar kraftfullt

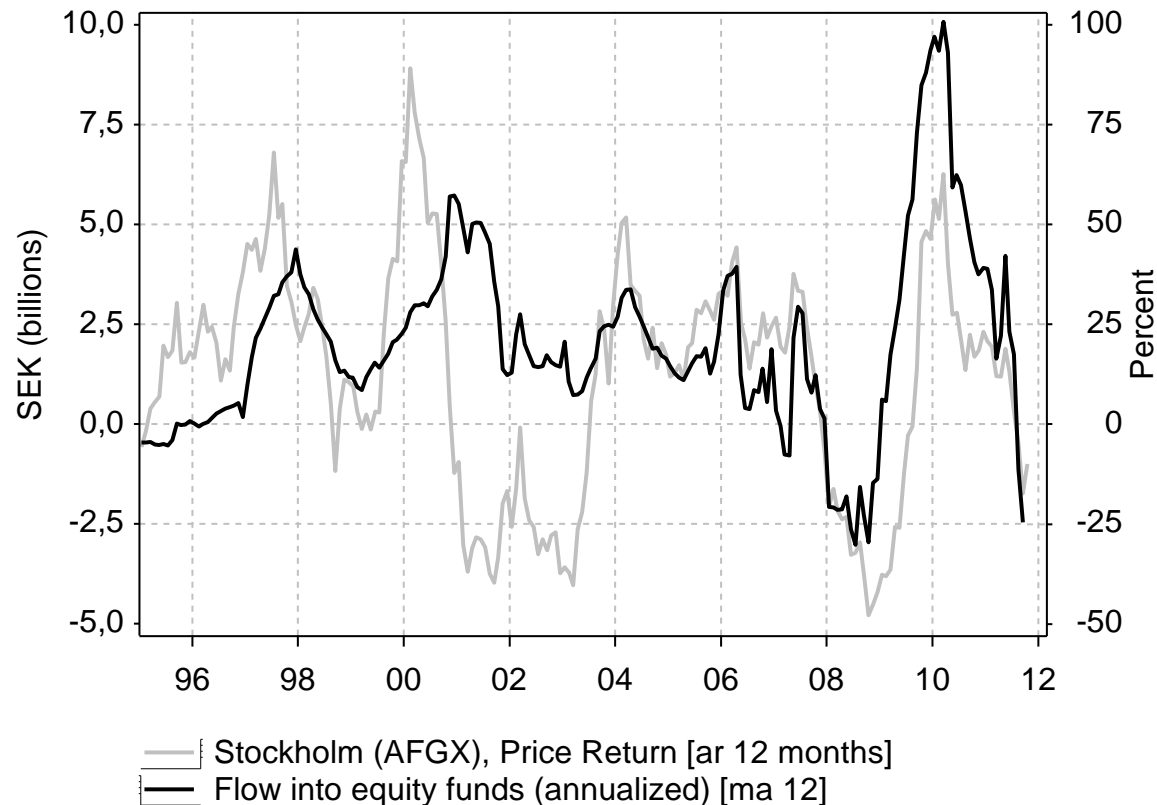
Aktieindex – ökade svängningar i takt med att aktiesparandet ökat

Source: Reuters EcoWin

Aktiesparande – ökat samband mellan kursutveckling och fondinsättningar

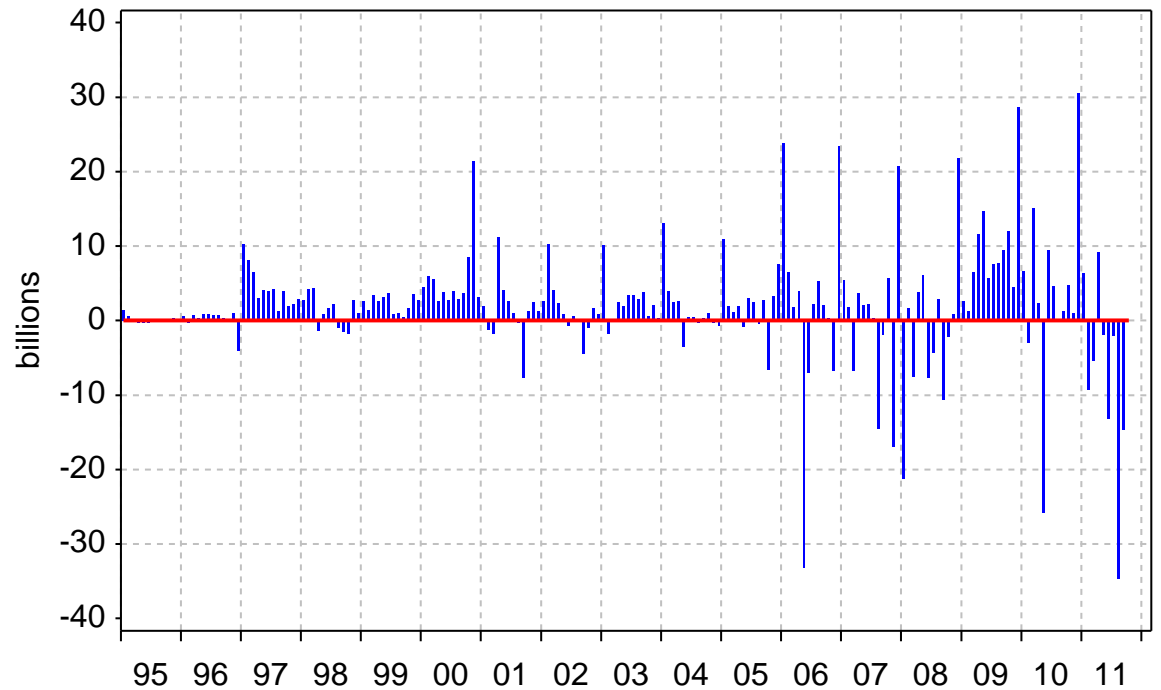
Aktieindex och flödet i aktiefonder

Source: Reuters EcoWin

Aktiesparande – ökat samband mellan kursutveckling och fondinsättningar

Fondinsättningar (aktiefonder)

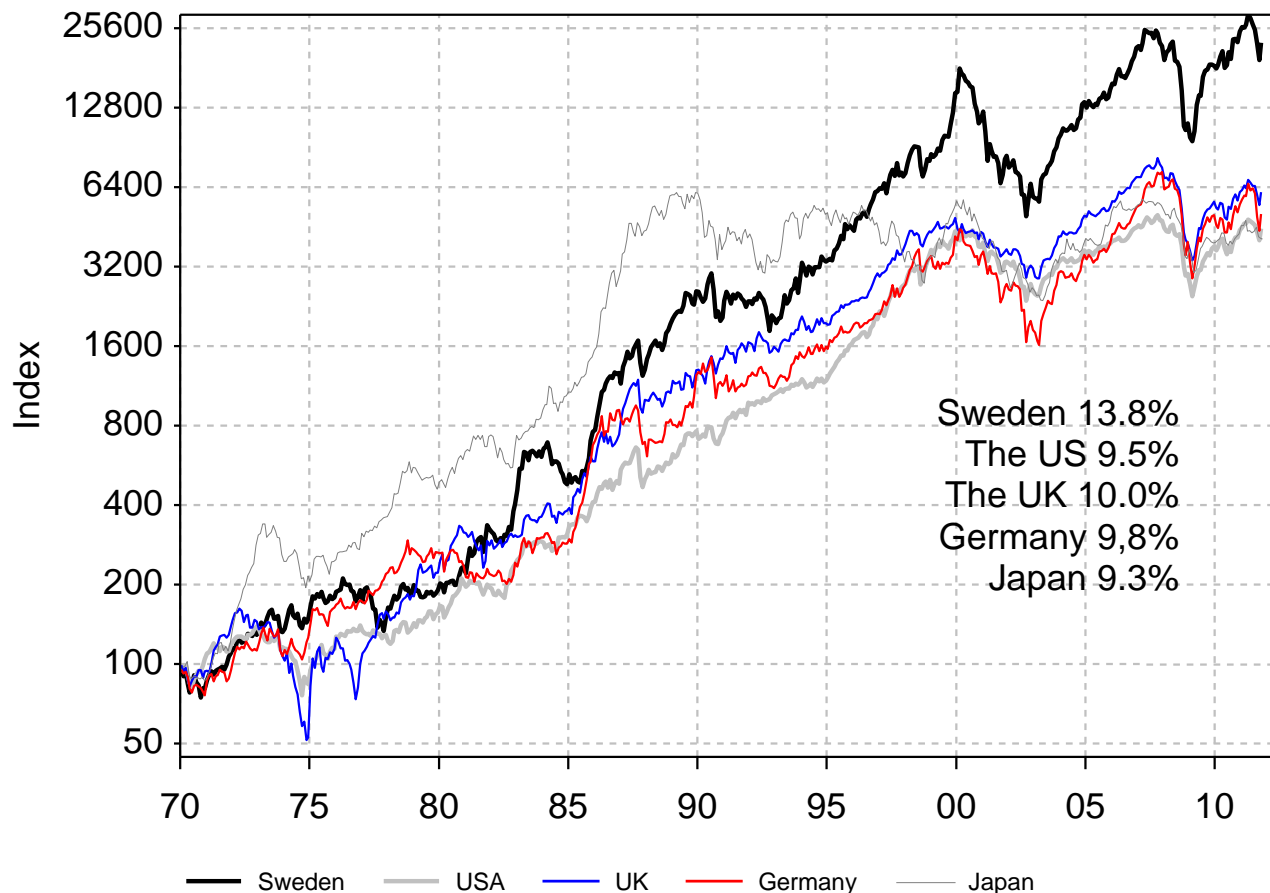
■ Fondinsättningar, Mdr SEK per månad

— Sweden, Affärsvärlden, General Index (AFGX), Price Return, Close,

Source: Reuters EcoWin

Svenskt aktiesparande – Extremt lönsamt de senaste 40 åren. Avkastning 13,8% per år.

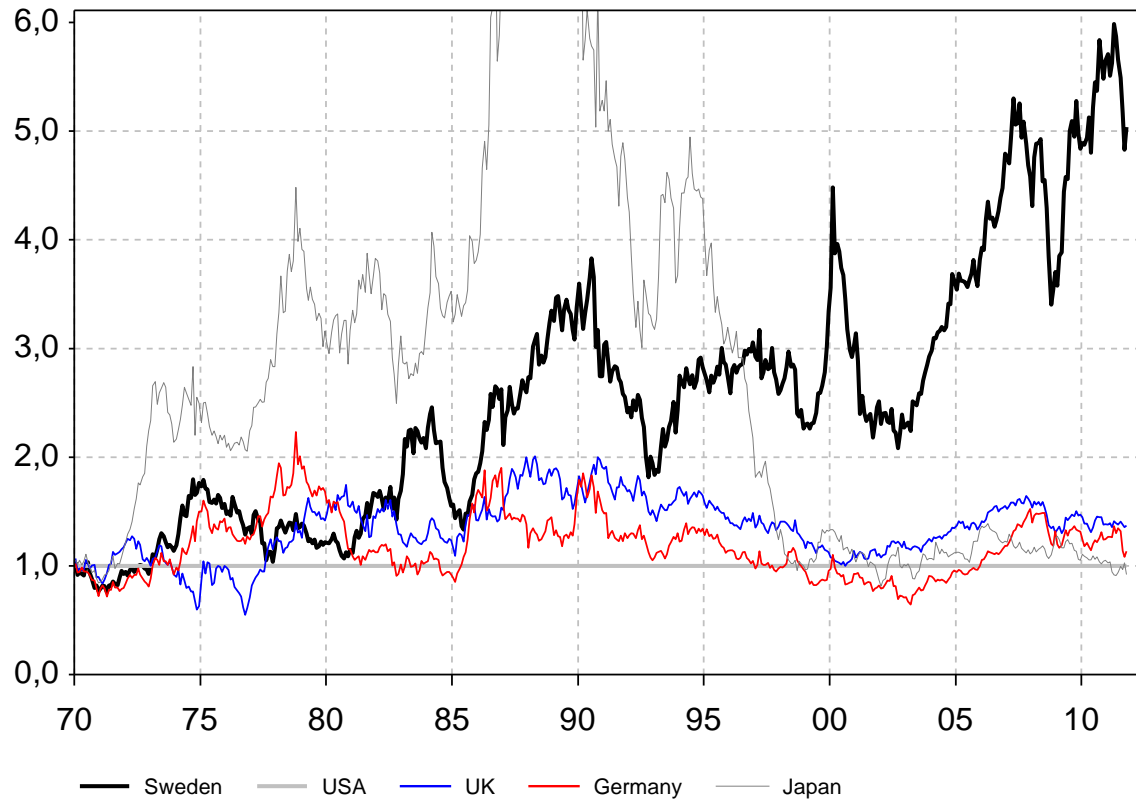
Aktier, inkl utdelningar 1969-2011 (okt), USD

Source: Reuters EcoWin

Svenskt aktiesparande – Extremt lönsamt de senaste 40 åren, särskilt från 2003

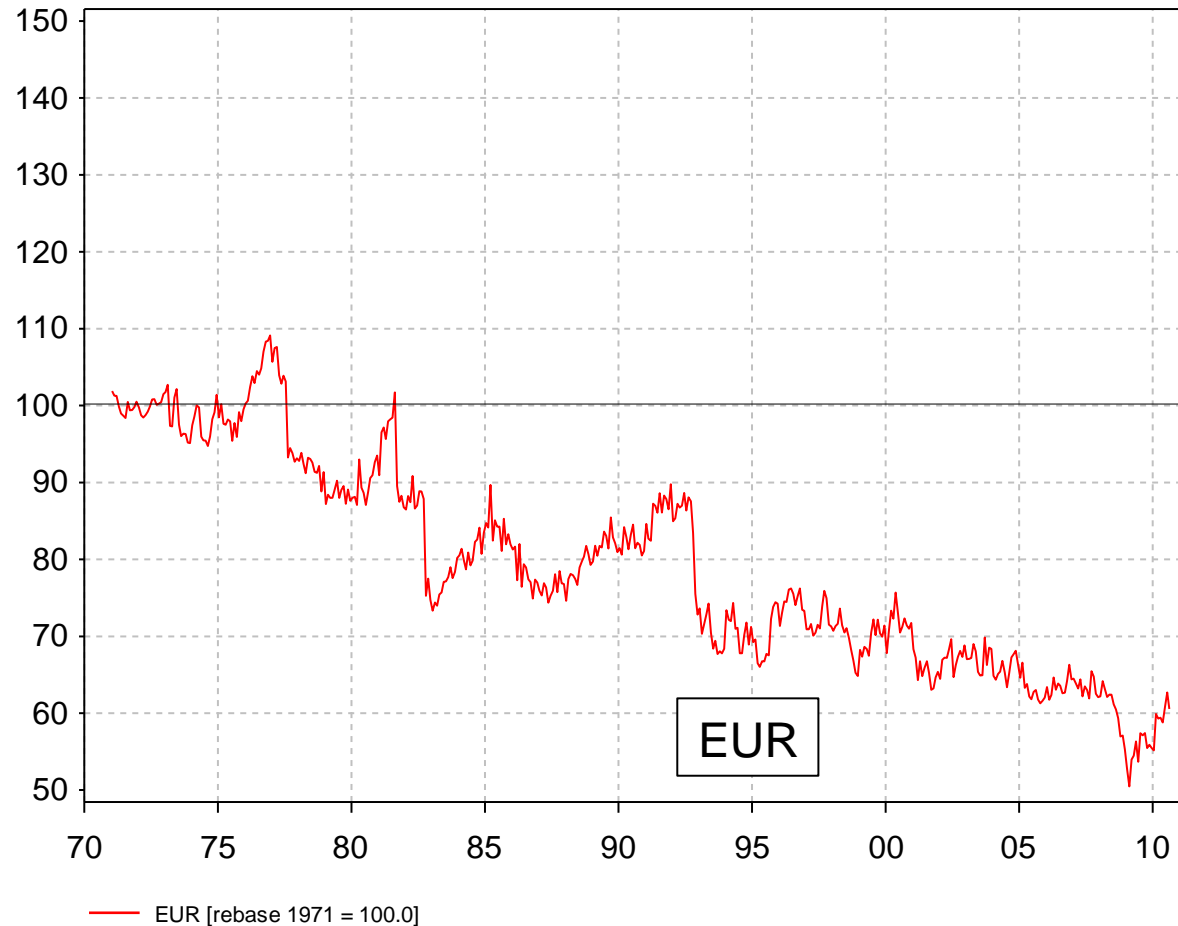
Kursutveckling relativt USA

Source: Reuters EcoWin

”Börsmotor” – Den svenska kronans reala växelkurs har ständigt försvagats

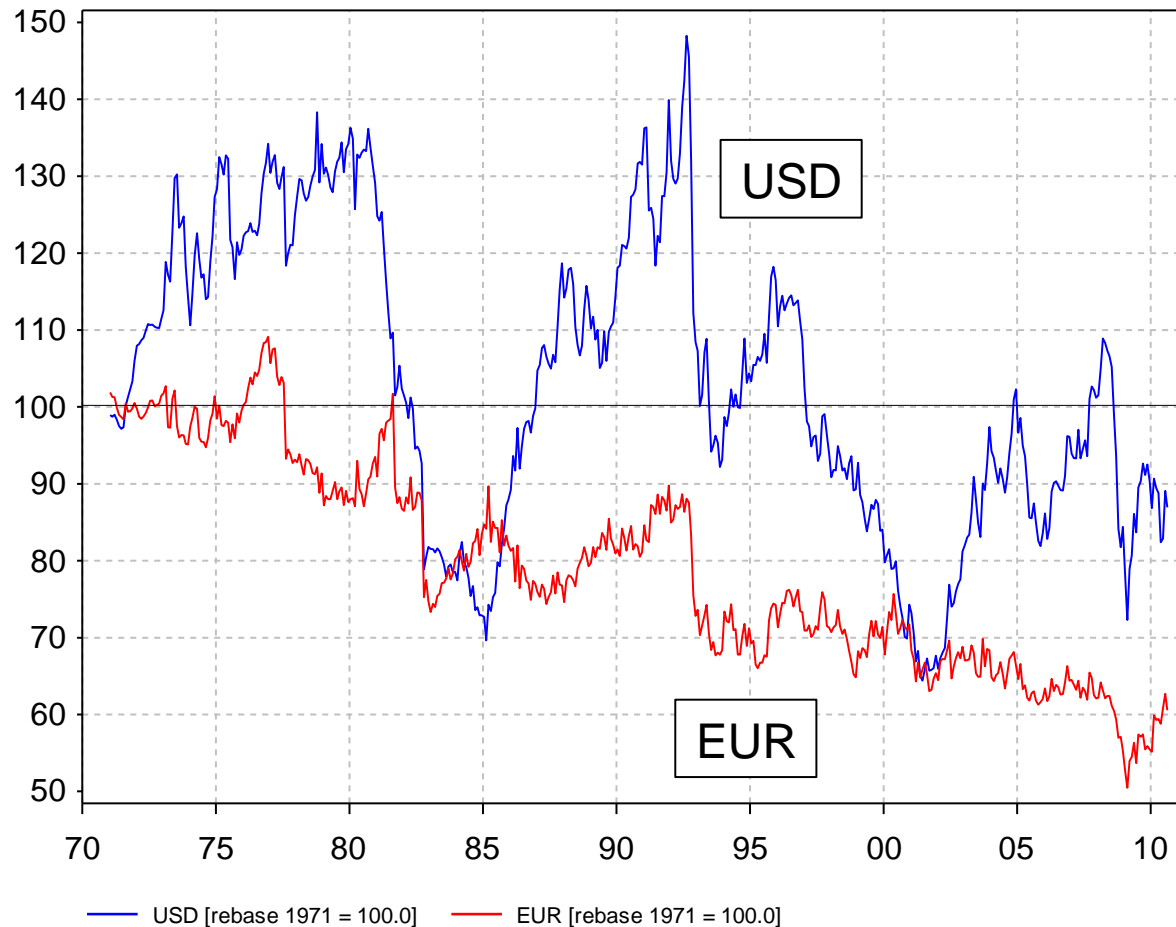
Swedish currency (SEK): Inflation adjusted 1971 -

Source: Reuters EcoWin

”Börsmotor” – Den svenska kronans reala växelkurs har ständigt försvagats

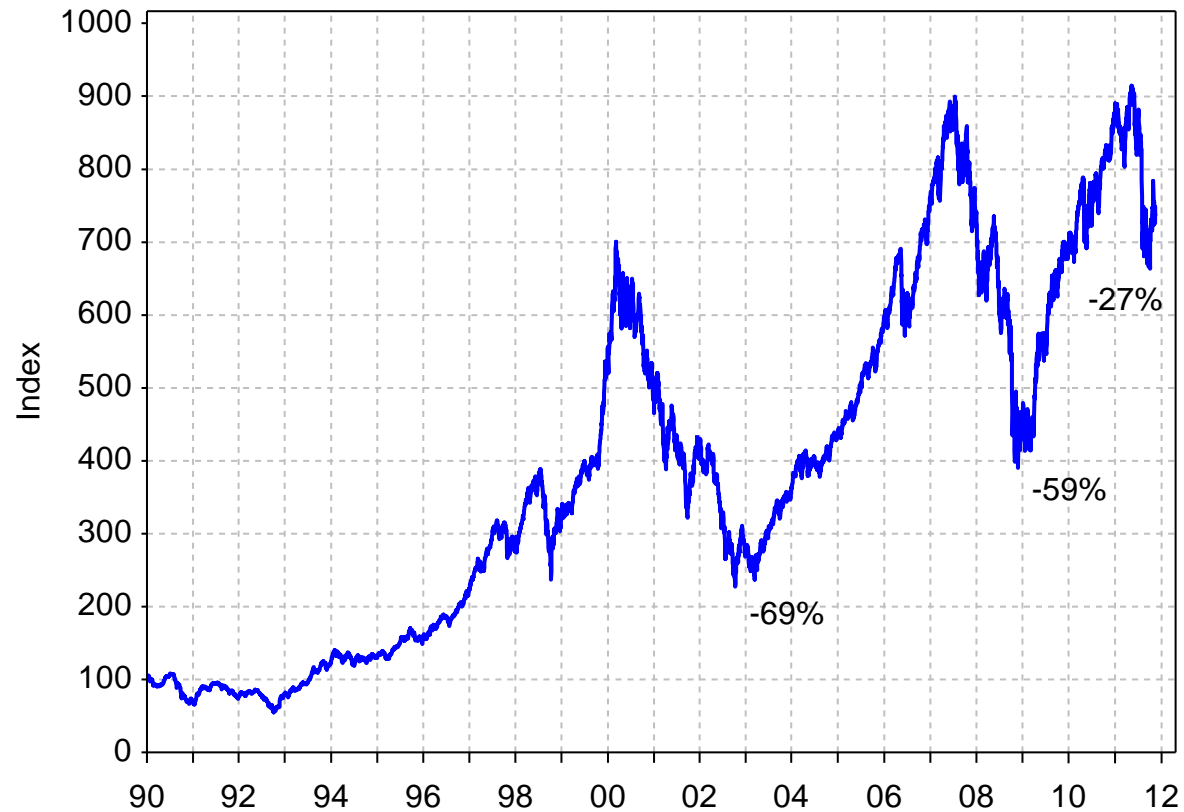
Swedish currency (SEK): Inflation adjusted 1971 -

Source: Reuters EcoWin

Risk i sparandet – bör relateras till ålder

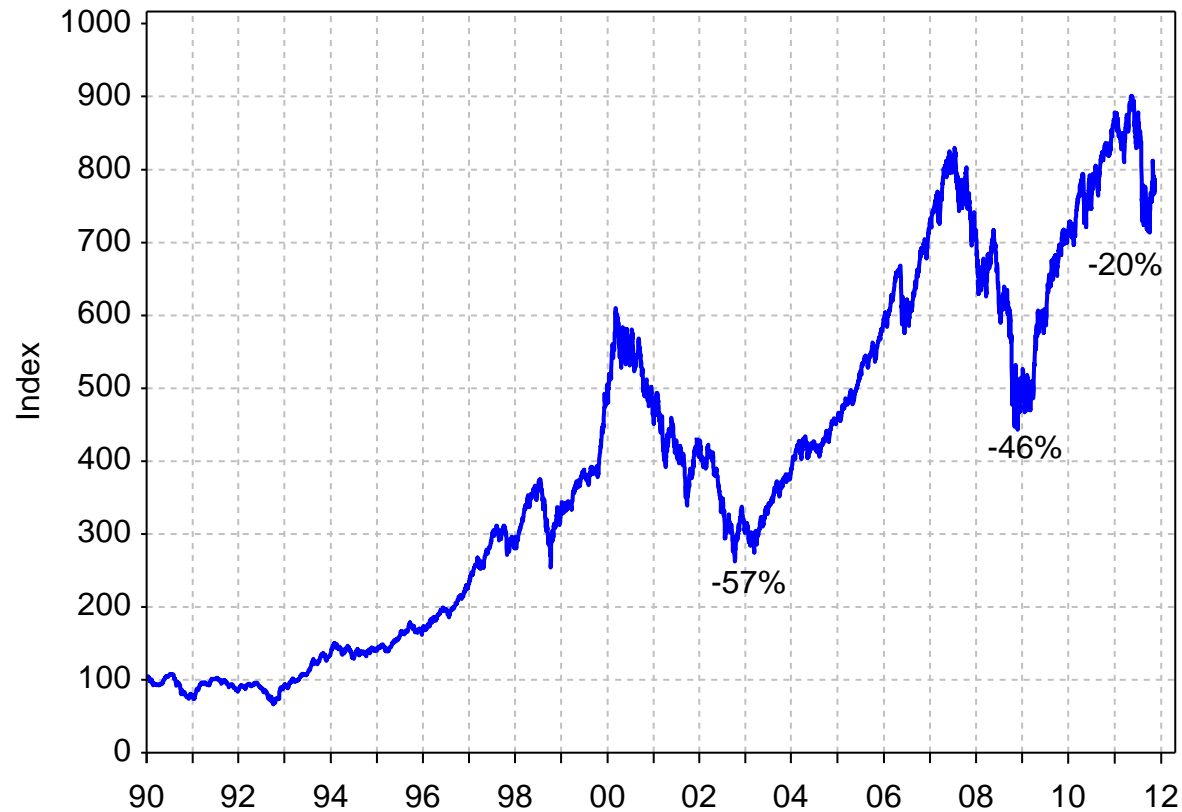
Portfölj 25-35 år (Aktier 100%)

Source: Reuters EcoWin

Risk i sparandet – bör relateras till ålder

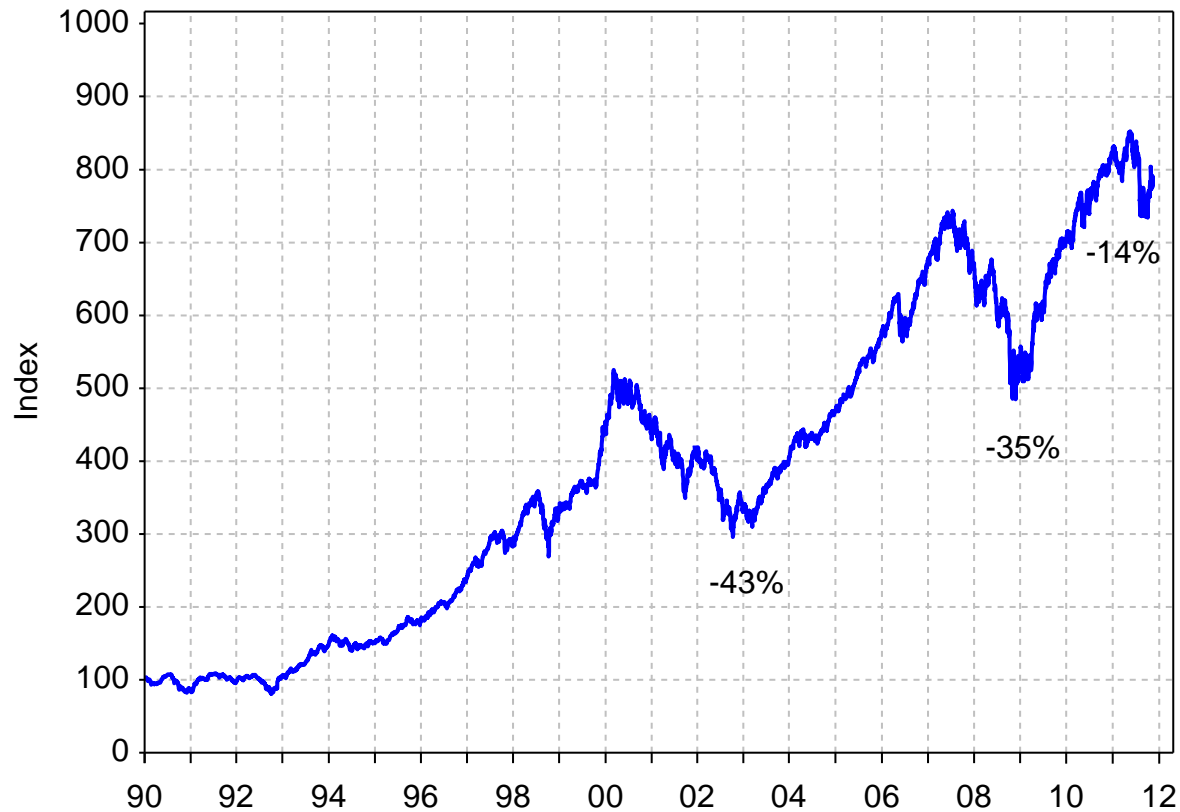
Portfölj 36-45 år (Aktier 80%, obligationer 20%)

Source: Reuters EcoWin

Risk i sparandet – bör relateras till ålder

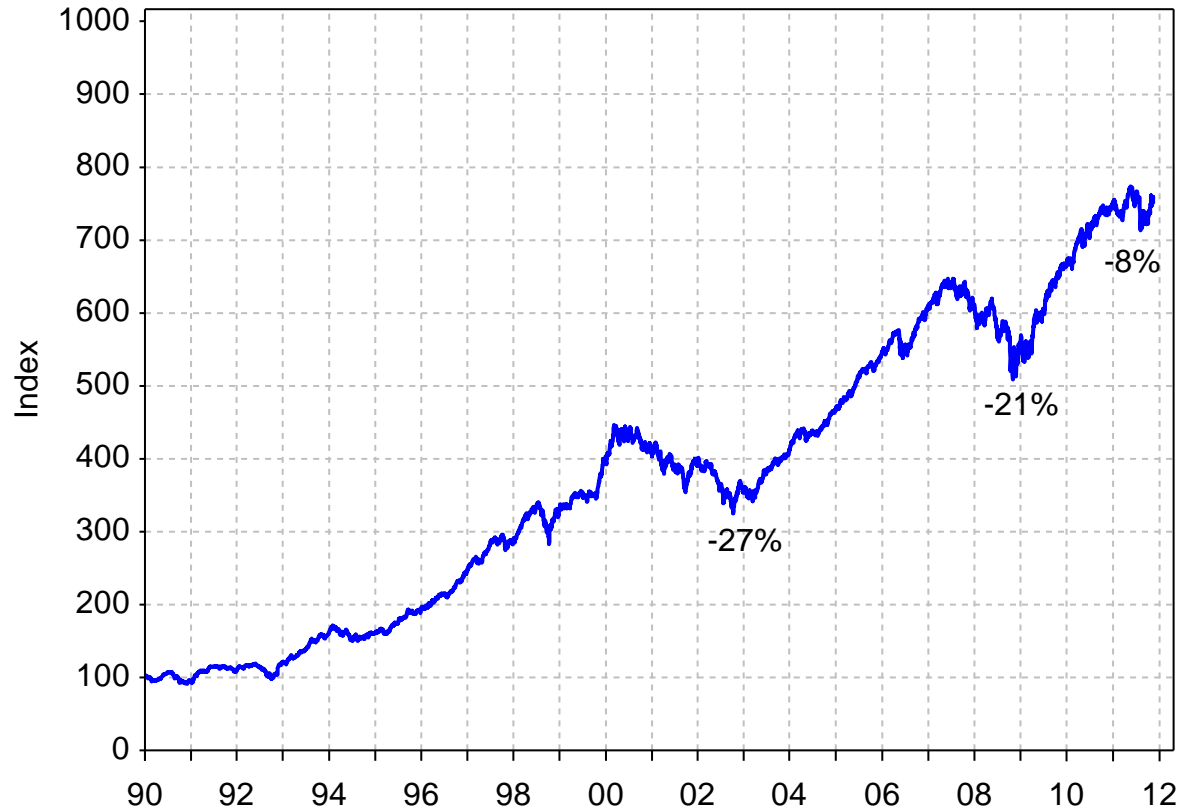
Portfölj 46-55 år (Aktier 60%, obligationer 40%)

Source: Reuters EcoWin

Risk i sparandet – bör relateras till ålder

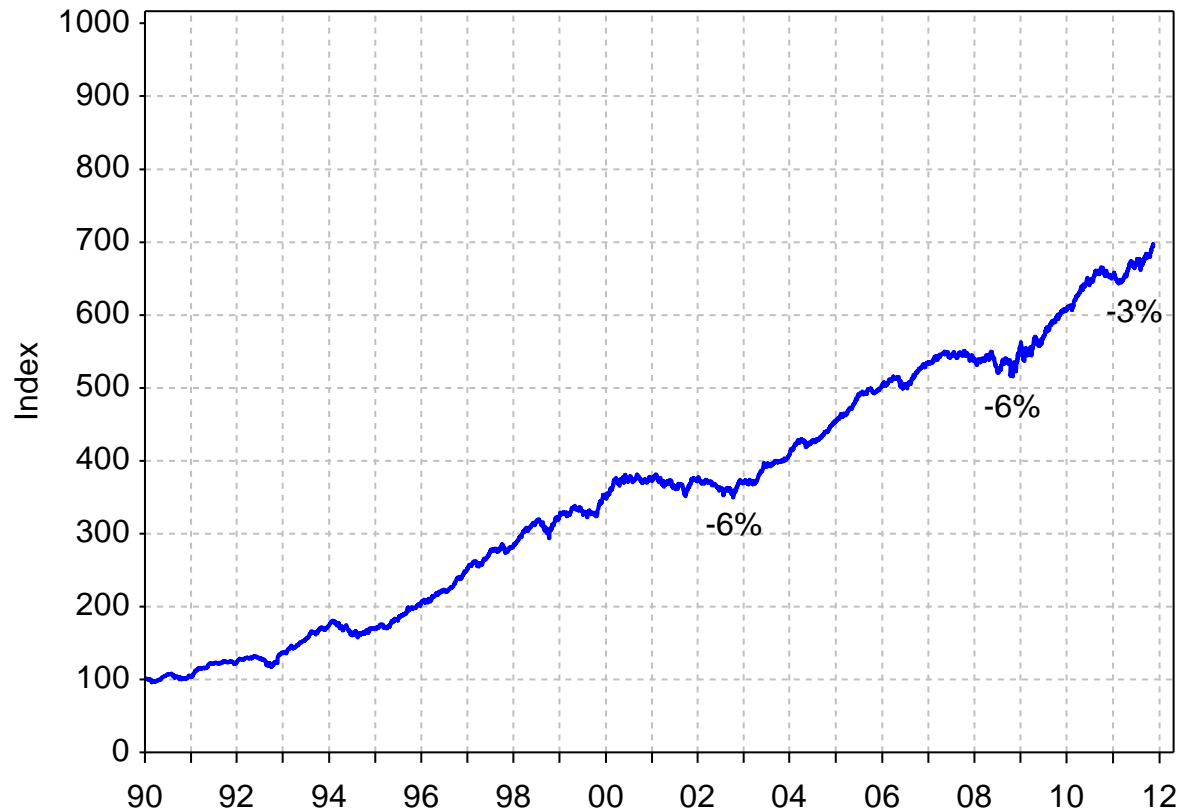
Portfölj 56-65 år (Aktier 40%, obligationer 60%)

Source: Reuters EcoWin

Risk i sparandet – bör relateras till ålder

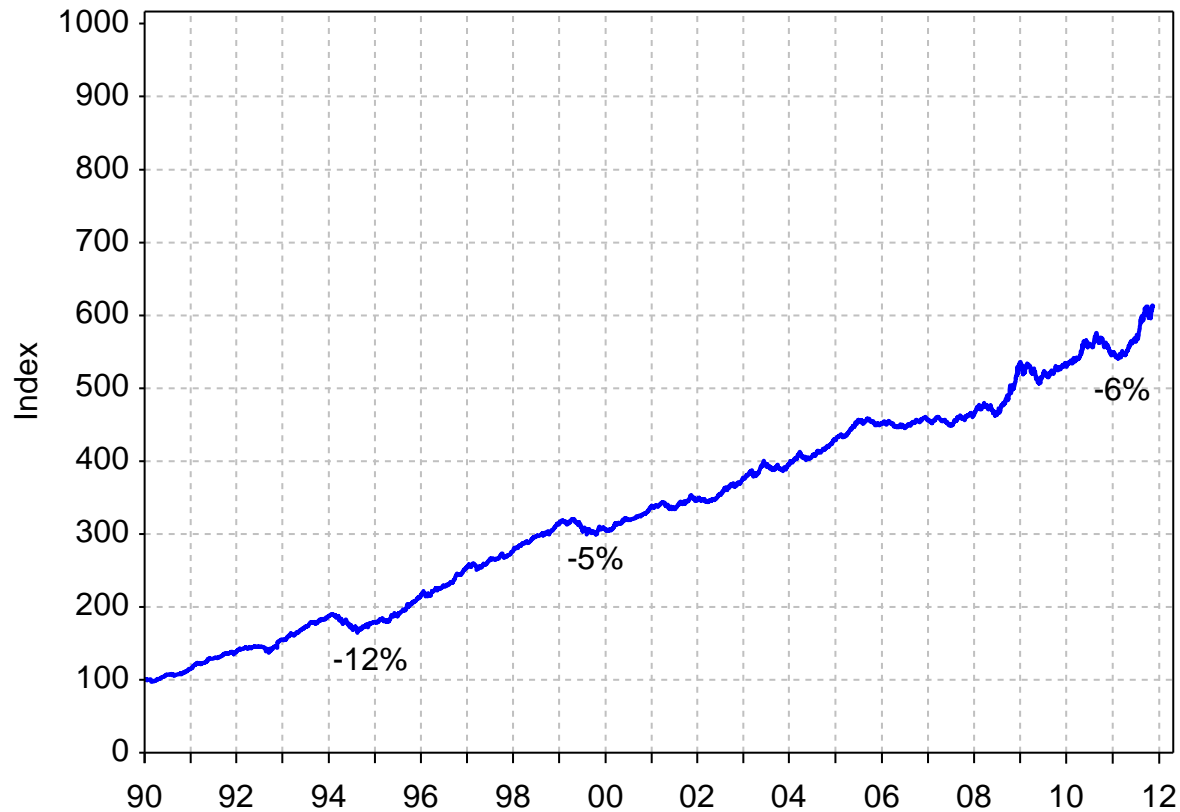
Portfölj 66-75 år (Aktier 20%, obligationer 80%)

Source: Reuters EcoWin

Risk i sparandet – bör relateras till ålder

Portfölj 76-85 år (Aktier 0%, obligationer 100%)

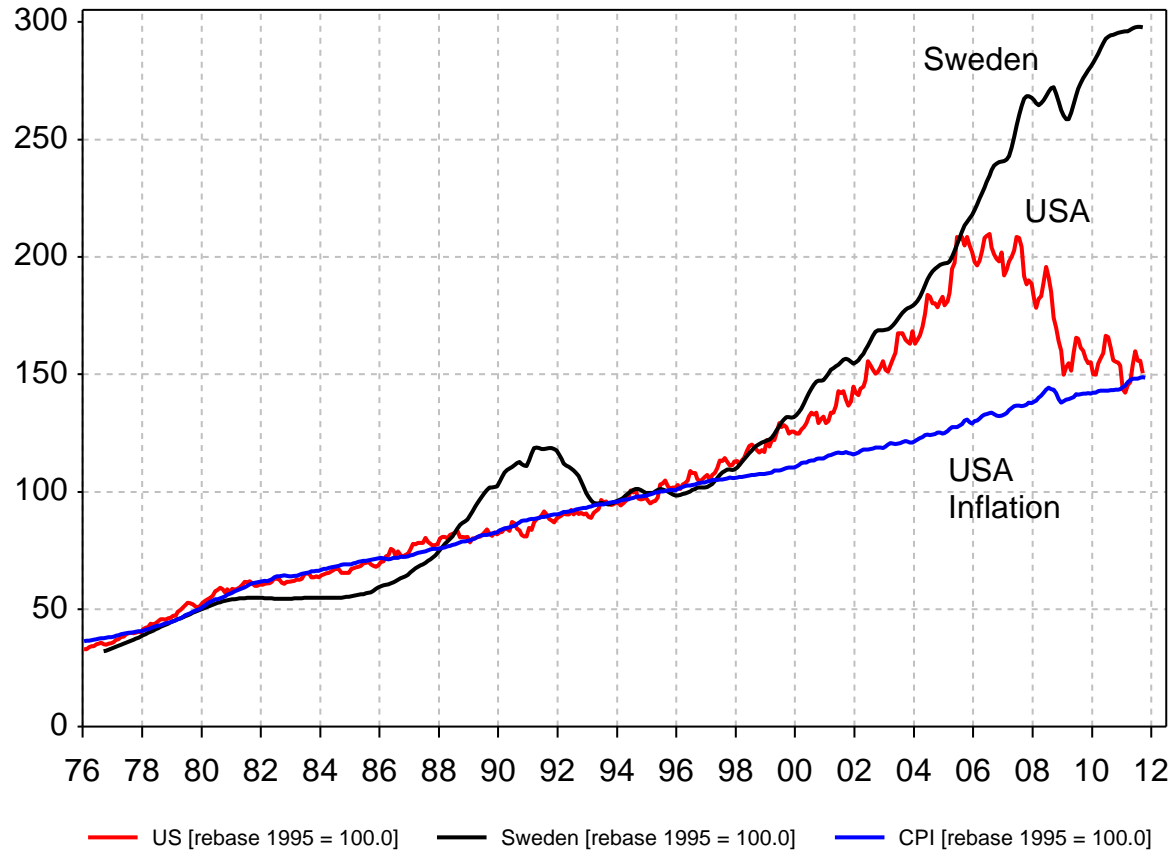
Source: Reuters EcoWin

Slutsatser

- Extremt svårt att få grepp om sin egen pension
  - Interaktionen mellan statlig pension och privat försvårar.
  - Osäkerhet i nivån på den statliga pensionen
  - Den privata pensionen blir alltmer relaterad till aktiemarknaden
  - Skapar extrem rörlighet i pensionskapitalet
  - "Aktietrenden" helt relaterad till den höga avkastningen på aktier.
  - När många är beroende av "börskurvan" för nästa års inkomst, kommer börsutvecklingen ha direkt effekt på konjunkturutvecklingen i Sverige.
  - Tvingande åldersrelaterat sparande nödvändigt för att uppnå samhällsekonomisk stabilitet
-

Vi satar även på en "säker" realtillgång för vår pensionering - bostaden

House prices and CPI

Source: Reuters EcoWin